

SYSTÉMOVÁ ANALÝZA A MODELOVÁNÍ

PŘEDNÁŠKA Č. 11

10.12.2001

Zpracovala Martina Erbenová, INFO, 3. ročník, 2. kruh

Na této přednášce bylo pro nás přichystáno nečekané překvapení. Byl pozván host, ing. Tomáš Zidek, náměstek ministerstva zemědělství. Náměstek mluvil na téma:

Kvantifikace dopadů přidružení ČR k EU

Body:

- 1) Zhodnocení současného stavu v zemědělství
- 2) Rozebrání situace
- 3) Problematika využití kvantifikačních metod
- 4) Otázky studentů (20 minut do konce)

„Stát je tak silný, jak je silné jeho zemědělství“

Současný stav

30. a 31. ledna poslední vyjednávání (otázka veterinární, fytosanitární)
Přechodné období: chov klecovým způsobem, veterinární a fytosanitární podmínky u zpracovatelů...
Vyjasnění otázek na jaro: diskuse o finančních nárocích českého zemědělství (kvóty na jednotlivé komodity) vůči EU, pozice EU v oblasti přímých plateb
V minulých týdnech „Reguly report“ = nejsme tak kritizováni

Pozitivní hodnocení

- + Systém **AJAX** (strategický nástroj ke kvantifikaci podpor v zemědělství, vytvářejí se digitální snímky honů, zvířat, apod.) – některé členské země toto nemají
- + Vstoupení v platnost zákona o ekologickém zemědělství (v r. 2001)
- + Reorganizace ministerstva zemědělství
- + Zavedení tržních regulací na mléko, cukr, škrob
- + Fytosanitární otázky (registrace dovozců, systém hlášení nákaz zvířat)

Otevřené a problematické otázky

- Kvantifikace českého zemědělství – přímé platby (dotace zemědělce z EU je 15-20tis. Kč/ha – to je mnoho peněz – EU nechce dát tyto platby i ČR, máme nízký kapitál do zemědělství – prohlubující se technologická zaostalost, po vstupu by to mělo být lepší). Např.: EU řekne: „Dáme vám 20% nebo 30%, zbytek vykompenzujeme ve vyrovnávacích Platbách.“

- Nedostatečná administrativní struktura (nedostatek lidí)
 - Provádění politiky kvality
 - Skrývá se zde několik nařízení ES, definující regionální produkty a ochranu produkce národních specialit a ochranu národních názvů
 - Př: EU velmi tvrdě chrání Parmazán proti dovozu 3. zemí
 - Státní zemědělský intervenční fond –nutná novelizace zákonu o státním zemědělském intervenčním fondu (vývozní licence, proplácení strukturálních plateb)
 - VÚZE - monitorování veškerých cen
 - regulování trhu mléka
 - sledování dovozu mořských ryb (loviště mají mezinárodně dohodnuté kvóty)
 - záležitosti banánů
 - pěstování konopí, bource morušového
 - Implementace legislativy – pomalost
 - Kritika v oblasti veterinární a v oblasti obchodu s mořskými rybami
 - Přímé platby – EU není schopná schválit pozici CAP před volbami
 - Uvidíme, jestli dostaneme plné platby, nebo ne
 - Kvantifikace průměrných nákladů zemědělských podniků, zpracovatelských podniků
 - část EU
 - část ČR
 - část zemědělec
 - ČR má teoretické propočty a říká, že má nárok na až 1mld EURO ročně
 - Vazba mezi komoditními zájmy – někde se musí upřednostnit
 - 1) Upřednostňuje se strukturální politika (cíle hospodaření)
 - 2) Ekonomické souvislosti (návaznost např: pro ČR je výhodné zpracovávat řepkový olej)
- Interní problém – vstupují obecné makroekonomické vztahy
Externí tlaky GATT a WTO na liberalizaci – r. 2007 – Evropské zemědělství bude řízeno dle dohod z roku 2001
- 1) Hra EU o regionální známky, národní ochranné známky bude připuštěna do jednání
 - 2) Multifunkční zemědělství také připuštěno – ekologické aspekty, otázky trvale udržitelného zemědělství, sociální roveň venkova, dostatečné příjmy venkovského obyvatelstva, důležité v horských a podhorských regionech (otázka, jestli se dá kvantifikovat)
 - 3) Zrušení exportních refundací
 - Formou postupných kroků dojde k odstranění těchto refundací
 - Deformují průměrné světové ceny cukru, másla – světová cena nevyjadřuje průměrné náklady, ale boj ekonomických celků schopných proplácet refundance
 - Nebudou podporovány komodity: máslo, sušené mléko, obiloviny, cukr, dlouhodobě i Maso (hovězí)
 - Podporováno bude žito

Makroekonomické dopady

Co můžeme čekat ve vztahu k strukturální politice?

Zemědělství bude dostávat prostředky, zejména v horských a podhorských oblastech (podpory na ekologické zemědělství, vzdělání zemědělců, diverzita krajiny)

Otázky modelů

Stěžejní problém je kvantifikace.

Simulační modely a scénáře

Existuje celá řada scénářů (jsou odvozeny z ekonometrického simulačního modelu) – jsou simulovány

HEM – mezinárodní model – mezinárodního institutu JAS

AGRO 03

- připravuje ho VÚZE

Má problém: je založen na stávajícím českém agrárním zemědělství

Byly zvoleny 3 scénáře, které byly propočítány:

- 1) s plným využitím přímých plateb
- 2) s 75% využitím přímých plateb
- 3) s 50% využitím přímých plateb

Výsledek tohoto modelu: (Budou problémy při jakémkoli scénáři)

Dají se očekávat ekonomické potíže u prodeje vepřového masa při jakémkoli scénáři, drůbeží snad bude úspěšný, otázkou je, zda již byly započteny dopady BSE.

ČR bude závislá na dovozech krmiv pro skot (sója) – zvýšení cen krmiv
- masokostní moučku ne!

Je zde odborná diskuse nad výsledky.

Datové zdroje pro kvantitativní metody:

FADN – sběr dat ze zemědělských podniků – požadavek drobnějšího rozdělení výměr podniků

NTIS – Systém tržních informací o dovozu, vývozu hlavních komodit

V celé Evropě se začíná rozpracovávat program AJAX

AJAX – 100% přehled o produkci, podnicích a intenzitě

- plný soubor za celý stát
- využití v modelech
- sleduje nejen plochu plodin, ale i environmentální údaje
- významný zdroj v matematicko-ekonomických modelech

Otázky studentů

1. „Mohl byste nám blíže popsat AJAX?“

„Nasnímujete ČR, digitalizujete z letadla (družice) jednotlivé výměry produkčních ploch, identifikujete jednotlivé rozlohy objektů – potom se propočte ortofotomapa, atd.“

2. „Budou zpřístupněna data ze systému AJAX?“

„Data budou volně k dispozici. Za poplatek.“